JOHANNIS GERSONIS
Academiæ Parisiensis Cancellarii
NOBILIS TRACTATUS
DE SIMONIA
In Generali Concilio Constantiensi
damnata.
EX MSCTO NORIMBERGENSI.

CAPUT I.
Quæ sit Simonia.

Simoniaca labes, contra jus divinum, vel *de Simoniaca specie suspectum*, est conferenti beneficium Ecclesiasticum, etiamsi sit Papa, *exigere vel extorquere à beneficiando promptam pecuniam*, sub titulo primorum fructuum, ac impedire professionem & officiationem ejus, quousque solverit illam pecuniam.

Sacrorũ officiorum venundatio.

Deducemus *conclusionem* hanc, primo ex septem suppositionibus. Subinde septem considerationes vel doctrinas adhibebimus.

CAPUT II.
De legitimis ac illegitimis functionum Ecclesiasticarum & salariorum generibus.

PRIMA SUPPOSITIO.
Officium sacrum & salarium optime simul consistere.

Supponitur primo, quod in beneficio quocunq; Ecclesiastico, præsertim Canonico, aut habente curam animarum, sint hæc duo: scilicet *Beneficium & officium.*

Canonici officium, stare continuo in horis Canonicis latinis, cessantibus impedimentis rationabilibus, & intendere deinde maxime operibus, secundum qualitatem sui status. *Curati* officium est, horas solvere, secundum Ecclesiæ suæ institutionem, prædicare, confessiones audire, sacramenta ministrare, & cum omni diligentia oves suas respicere, & eas exemplo & verbo continuo instruere.

Beneficium autem, sicut dici solet & verum est, datur propter officium.

Unde ad jus & *obligationem officiandi*, competit *jus beneficium recipiendi*, sicut infra docebitur ex omni jure. Propterea non debet obligare quis ad officiandum, propter traditionem ordinis sacri, vel aliàs, nisi beneficium, id est jus recipiendi cum effectu, realiter, non nominaliter tantùm, sustentationem vitæ, simul annectat.

Secunda Suppositio.

Actualem officii Ecclesiastici administrationem differre ab officio civili ratione finis.

Officium Ecclesiasticum sumitur tripliciter.

SEcundo supponitur, quod *officium Ecclesiasticum* quandoque sumatur *pro jure officiandi*, quandoque *pro obligatione ad officiandum*, quandoque vero *pro ipso actu officiandi.*

Est *actus* autem hujusmodi *officiandi* sic descriptibilis: Quod sit *exercitium aliquod, impensum ad utilitatem alterius, vel aliorum, pro assecutione felicitatis æternæ & damnationis evitatione.*

Officium Ecclesiasticum & civile differunt.

Unde per hanc ultimam clausulam *differt officium Ecclesiasticum ab officio temporali vel civili*, videlicet *ratione finis* proximi seu principaliter intenti. Quoniam *finis proximus officii civilis* est felicitas seu tranquillitas politica vitæ præsentis. *Officium* autē *Ecclesiasticum habet finem altiorem*, videlicet principaliter in honorem Dei, in psalmodiis, hymnis & canticis cæterisque annexis, ad salutem animarum.

Officium Ecclesia-

Tertia Suppositio.

Officium Ecclesiasticum esse negotium spirituale.

Jo ad officium sacrum est negotium spirituale.

Obligatio ad officiū sacrum est res spiritualis.

TErtio supponitur, quod hæc *tria* sint *pure spiritualia:* Scilicet, *jus ad officium*, quod datur *à superiore vocante* vel *eligente.* Quia nemo sibi assumit honorem, secundum Apostolum, sed qui vocatur à Deo, tanquam Aron.

Similiter *obligatio ad officiandum*, quæ consurgit *ex consensu suscipientis* honorem istum.

Similiter *actus officiandi* & realiter cum effectu percipiendi fructus. Qui *actus spiritualis* est ratione finis vel objecti, &, ut frequenter, ratione ipsiusmet obsequii, sicut sunt psallere, cantare missam, Evangelium aut epistolam, vel lectiones legere, baptizare, prædicare, ordinare, celebrare missam, utpote absolvere, ministrare in divinis vel annexis, ut vinum vel aquam in ampullas &c. ad altare vel Ecclesiam sternere, & de similibus.

Actus sacra administrandi est actus spiritualis.

Quarta Suppositio.

Beneficium deberi pro officio Ecclesiastico.

Salarium pro officio Ecclesiastico est juris divini.

QVarto supponitur beneficium tanquam sufficienter & expresse determinatum, *de jure divino*, tanquam per Christum & per Apostolum, quoad *officium ecclesiasticum* sic trifarie sumptum, pro *jure*, pro *obligatione*, & pro ipso *opere* spectantibusque ad illud.

Unde *beneficium pro ipso jure* sic potest describi: *Beneficium est jus recipiendi sustentationem vitæ temporalis, condecentem ratione sui spiritualis officii.*

Obligatio autem *ad beneficium* præstandum consurgit *ex obligatione*, quæ est *ad officiandum.* Unde illi, qui pure sponte ministrant spiritualia, non semper obligantur illis quibus fit hæc ministratio, cum habeant curatos vel prælatos, ad hoc ipsum eis ministrandum obligatos. Alioquin duplici contritione vel onere premerentur.

Ceterum *actus beneficii* actui officii vel *exercitio correspondet.*

Et hoc utique *de jure divino* & inseparabili. Sicut dicit Apostolus ex radice multiplici sumpta: Nunc à lege scripturæ, nunc à lege naturæ. Unde sic ait prius: *Quis militat suis stipendiis propriis unquam? Quis plantat vineam, & de fructu ejus non edit? Quis pascit gregem, & de lacte gregis non manducat? Numquid secundum hominem hoc, an & lex hoc non dicit? Scriptum est enim in lege Moysi: Non alligabis os bovis triturantis. Numquid de bobus cura est Deo? An propter nos hoc dicit? Nam propter nos scripta sunt: Quoniam debet in spe, qui arat, arare, & qui trituat, in spe fructus percipiendi. Si nos*

vobis

vobis spiritualia seminamus, non magnum est, si nos carnalia vestra metamus. Si alii potestatis participes sunt, quare non potius nos? Sed non usi sumus potestate hac, sed omnia sustinemus, ne offendiculum demus Evangelio Christi. Nescitis, quod qui in sacrario operantur, quæ de sacrario sunt, edant, & qui altari deserviunt, cum altari participent? Ita & Dominus ordinavit his qui Evangelium enunciant, de Evangelio vivere. Hæc Apostolus, imo per Apostolum Dominus.

Quinta Suppositio.

Esse Simoniam, jure divino.

QVinto supponitur, quod in his, quæ sunt *Simoniaca, de jure divino*, & non solum quia prohibita lege humana, (ut ita loquimur more Juristarum, licet improprie multum) *Papa potest committere Simoniam*, qui *divinæ legi subjicitur, sicut alius:* Et *dum transgreditur illam, gravius peccat, quanto major habetur.*

Papa potest committere Simoniã.

Constat autem *prohibitum* esse *jure divino*, ut illud, quod est vere spirituale, cum suis attinentiis, non committatur emi vel vendi: Sicut de *Gehasi* & de *Simone Mago* Scriptura sacra palam tradit, & sicut Christus, ad discipulos loquens, determinat: *Gratis accepistis, gratis date. Mat.* 10. In eodem capitulo determinat quæ dicta sunt de jure beneficii respectu officii, dum ait: *Dignus est operarius lucro suo.* Et *Luc.* 10. ait: *Dignus est mercenarius mercede sua.*

Sexta Suppositio.

Et Papæ deberi beneficium pro officio suo Ecclesiastico.

SExto supponitur, quod licet *officio Papali*, ratione *juris*, & *obligationis*, & *operis* spiritualis, competat *beneficium* trifarie proportionabiliter acceptum: Nihilominus ipse *Papa non possit, quibuscunque modis voluerit, beneficium illud exigere vel extorquere.* Sed juxta legem divinam quod justum est, juste exequatur, & ab omni specie mala, sicut jubet Apostolus, semet abstineat.

Septima Suppositio.

Nec officium nec beneficium Ecclesiasticum posse vendi.

SEptimo supponitur, illud injustum esse, & tale quale nemo sibi fieri vellet, quod de beneficio, jure debito ipsi Petro vel Paulo, ipse det pecuniam, priusquam beneficio utatur, ne forte *usurarius* sit.

Sic autem est in casu *conclusionis*, cujus veritas ex his *suppositionibus* simul combinatis videtur esse sufficienter ostensa. Cujus deductionis applicationem omittimus, quia virtualiter & resolutive stat in hoc: Quod *jus suscipiendi temporalia*, quantumcunque temporale videatur, sit pure spirituale, ratione finis & objecti. Propterea *beneficium Ecclesiasticum non magis potest vendi*, quam *officium*, cui necessario annexum est. Quale tamen *officium non esse vendibile* nemo nescit.

Caput III.

OBJECTIONES

Pro Papæ immunitate à Simonia in recipiendis primis fructibus & annatis.

Prima Objectio
ab exemplo Sacerdotum V.T. quibus decimæ à Levitis datæ.

Primo opponitur ex radice multiplici: Quod sicut ex antiqua lege *decimæ decimarum debebantur summo sacerdoti* à Levitis, *Num. XVIII.* & *Deuter. XVI.* Sic non minus in lege nova debeatur hæc *decimatio* vel sufficiens recompensatio *facienda* per inferiores *ipsi Papæ*, nisi aliàs sufficienter esset ei provisum.

Hæc autem *recompensatio* videtur esse rationabilis: Ut *fructus primi anni* à quolibet beneficiato persolvantur. Quoniam in hoc *Papa servit Ecclesiæ*, & ita *propter hoc officium* in promovendo homines, ipsi debetur *pro sustentatione decentis status sui.* Ad hoc tam *personæ* quam *beneficia possunt oneraari.*

Secunda Objectio
ab exemplo Canonicorum, qui pecuniam prænumeratam accipiunt.

Secundo, *non minus* videtur *Papam* posse recipere vel petere pecuniam à beneficiato, etiam priusquam sit in possessione, *quàm Canonici* Ecclesiæ cathedralis. Qui tamen *Canonici* de consuetudine recipiunt tam pecunias numeratas quam obligationem, ante possessionis adeptionem.

Tertia Objectio
ab exemplo Prælatorum.

Tertio, *non minus* rationabiliter imo rationabilius *potest Papa recipere primas annatas* beneficiationis, *quàm* recipiunt *prælati* inferiores, vel *Ecclesiæ cathedrales*, vel aliquæ *religiones.* Quod tamen ita fieri frequentius invenitur.

Quarta Objectio
à variis pensionum annuarum exemplis.

Quarto, Beneficia multa traduntur, ad firmam seu *pensionem annuam*, vel in titulo, & recipitur quandoque pars pensionis, vel compensio, priusquam sit de reditibus aliquid acceptum.

Quinta Objectio
à probabiliter bona consuetudine longa Ecclesiæ.

Quinto: Quia non est probabile quod *per tot tempora* tolerasset Ecclesia *in promoventibus & promotis* talem *exactionem pecuniarum*, si fuisset *Simoniaca*, de jure divino. Quia non solum qui *faciunt* mala, sed qui *consentiunt* facientibus, secundum Apostolum digni sunt morte.

Sexta Objectio
ab indignorum Ecclesiasticorum multitudine alias incredibili.

Sexto videtur ex his sequi, quod *horribilis res* fuisset hactenus *in Ecclesia Dei*, propter defectum tituli, sive juris in beneficiis, & consequenter in defectu administrationis sacramentorum per populos, propter defectum vel suspensionem Ecclesiasticæ potestatis in ministris.

Septima Objectio.
à defectu remedii jam reliqui.

Septimo: Qualiter provideretur sic promotis à Papa, vel altero, promittente, vel simoniam committente?

Caput IV.
RESPONSIONES
ad superiores objectiones.

Solutio primi dubii, petiti à decimis Levitarum V.T.

Beneficiũ pro officio Papæ debetur. Papa ab inferioribus petere subsidiũ.

REspondendo talibus objectis, dicimus primò, quod inferant & concludant aliquas veritates ceteris paribus. Ut, quod *officio Papæ debeatur beneficium* sufficiens & condecens: Et, quod ab *inferioribus ipsi debeatur subsidium*: Et, quod illud subsidium possit vel potuerit, debitis circumstantiis observatis, accipi, super fructibus inferiorum beneficiorum, ubi non est aliter facta Papæ sufficiens provisio. Sicut prima ratio satis hoc concludit, tam *ex jure divino* quam *naturali*, præsupposito dominio. Sed quod fiat *exactio* vel extorsio, sicut conclusio argumenti loquitur, ratio non concludit.

Non extorqueat beneficiũ.

Secunda Responsio,
quoad exemplum Canonicorum.

Canonici quo jure præoccupent beneficia.

SEcunda responsio ad secundam rationem, quæ videtur *de Canonicis* concludere. Responsio: Quod *lata* sit *differentia*. Quoniam tales pecuniæ non debent exigi à canonicis pro beneficiis & officio, & antequam fructus perceperunt, in primo introitu aut in primo anno, sed longe post, & pro communibus oneribus supportandis, in quibus canonicus fuit particeps quoad emolumenta canonica. Sicut pro fabrica, seu pauperibus pro pane, pro pueris de choro, pro clientibus, pro ornamentis & similibus. Sicut & ceteri confratres faciunt.

Abusus Canonicorum.

Non negamus tamen, quod apud aliquos *modus exigendi* non sit usquequaq; purus & decens, licet non simoniacus. Et heu hodie in multis locis militantes Ecclesiæ, sive beneficia earum, duplici pœna mulctantur. Nam apud Collatores exactionati sunt, & apud confratres & socios denuo exactionantur. Et quis non videat hanc iniquitatem? Ideo potest dici ad argumentum, quod *dolositas vulpis per lupi rapacitatem non excusetur*. Non enim sequitur: Superior me male agit, ideo ego ab illo excusari possum. Non omne enim, quod coloratam habet rationem veri, verum est. Aliàs vitium sæpe virtus esset,

Tertia Responsio,
ad exemplum Prælatorum.

TErtia ratio denique concludit conformiter ad primam. Deberet ergo esse simul conformitas *de non exigendo* fructus ante perceptionem illorum: Sicut nec exigi deberent ab illis, de quibus est argumentum. Nec sequitur: Inferiores prælati, aut Ecclesiæ cathedrales seu collegiatæ, agunt non facienda, ergo Papæ hoc liceat. Ideo adhuc in recte agentibus non sequeretur omnimode. Vide etiam in secunda responsione.

Quod autem *non recte agant cathedrales*, ostendunt fructus operum eorum. Hujusmodi enim *solutiones in introitu beneficiorum* talium excluserunt pauperes & doctos viros atque timoratos. Pauperes, quia non habent, docti & timorati, quia sentiunt periculum simoniæ in talibus latere, abstinent se ab introitu talium beneficiorum. Ideo replentur Ecclesiæ malis, scurris, divitibus, qui non curant salutem animæ, sed solum ut ditentur & in honore habeantur. Sed quis fructus eorum, nisi *omnis disciplinæ scholasticæ dejectio*, & Ecclesiarum depauperatio, et ut multa paucis perstringam, omnis honestatis & puritatis abolitio. Qui hoc non videt, numquid cœcus est cœcitate malitiæ?

Quarta Solutio,
quoad pensionum annuarum exempla.

DEinde possumus de quarta sicut de secunda ratione dicere & similiter de sequentibus quoad hoc: Quod valde multa, proh dolor! fiant & facta sint *habentia malam speciem turpis quæstus*, & in multis *simoniacam* pravitatem. Sicut & alia *vitia regnare* videmus passim apud homines, & multo plus *apud clericos*. Intime intravit Ecclesiam multitudo malorum & indignorum, ut boni, licet sint paucissimi, quodammodo nesciantur. Recessit enim à clero omnis lex, omnis veritas, omnis verecundia, ita ut hæc audeant, quæ etiam latrones & similes horrent. Isti tamen fœdera inter se illæsa servant, pacem, quam spondent, tenent, promissa implent. Illi verò nec fœdera nec fidem, nec pacem venerantur: Sed quicquid libet, licet. Propterea dicit lex antiqua: Non insequeris multitudinem ad faciendum mala. Hoc est enim argumentum multorum: Hoc mihi est licitum, quia major pars hominum aut majores faciunt. Quoniam oppositum consequentis frequenter & quasi semper stat cum antecedente.

Turpis quæstus species.

Vitia cleri.

Quinti Dubii Solutio,
De longa Ecclesiæ consvetudine.

PEr hoc respondetur ad quintam rationem, addendo, quod apud *bonos* & *conscientiosos* & *eruditos*, quos non excœcavit malitia, vel superbiæ, vel adulationis, vel avaritiæ, talis *simoniaca pestis* reprobata est per prædicationes & doctrinas, verbis & scriptis. Et *novissime per HOC SACRUM CONCILIUM CONSTANTIENSE* judiciali severitate damnata fuit *in capite*.

Boni, conscientiosi & eruditi, simoniam semper improbarunt.

Concilium Const. Simoniam publice damnavit in Pontifice Johanne XXIII.

Ad Sextum Dubium Responsio,
de periculo, nullum Ecclesiasticum à Simonia posse excusari.

AD sextam denique per præmissa patet responsio aliqualis, addendo, quod aliqui, etsi non omnes, non potuerint habere verum titulum in suis beneficiis & verum ordinem, sicut constat: Et hoc propter excusationes aliquas probabiles apud aliquos tam prælatos quam subditos. Subditos enim excusare potuit ignorantia juris & facti. In quibus vero Papa & supremus Dominus, Christus, supplevit & supplet in talibus defectum prælatorum, stante bona fide subditorum. Velut tempore legis antiquæ multi boni sub malis Pontificibus & Regibus legem inviolate ad complementum, nempe Christum, produxerunt. Non minus hoc fiet, haud dubium, usque ad consummationem seculi, & melius quam tunc, juxta sponsionem Domini: Ego vobiscum sum usque ad consummationem seculi, scilicet cum bonis.

Septima Responsio Ad Dubium,
de defectu Remedii.

RUrsus promotos per *Simoniacam* hanc *exactionem* potuit fortasse excusare respectus *redemptionis propriæ vexationis*. Dico, *fortasse*. Timendum est enim, majorem partem illum respectum non habuisse, ut claret, sed paucissimos, ex spiritu sancto vocatos. Quemadmodum in simili theologi dicunt, quod, si sacerdos nollet baptizare puerum, positum in articulo mortis, nisi pecuniâ præaccepta, nec appareat alius potens vel sciens baptizare, propter defectum aquæ vel inunctionis, parentes possint dare pecuniam: Non quidem intentione emendi baptismum, sed *redimendi vexationem* suam & puero providendi: Nec per hoc dicendi sint consentire peccato simoniæ hujusmodi curati. Sicut in materia de usuris, potest aliquid accipi per usuram in casibus certis, quamvis alteri nullo modo liceat dare.

De redimenda vexa in clero.

Redemtio vexationis, à Simonia potest quodammodo excusare.

Unde

Redemptio vexationis ubi habeat locum in sacris.

Unde *redemptio vexationis* videtur habere locum, non quidem in acquirendo jus novum, ad officium vel beneficium hujusmodi spirituale, præsertim apud conferentes, sed videtur habere locum, *dum tolli quæritur impedimentum quod opponitur*, ne quis jure suo, vel re sua pacifice potiatur vel utatur.

Sic fortassis *excusabiles* essent *subditi* respectu curatorum vel prælatorum, dum compelluntur pecuniam ante tradere, quam res spirituales, eis debite uti permittantur aut eis conferantur. Sicut in exemplo priori de baptismo parvulorum, de sepulturis, de ministratione corporis Christi, de absolutione sacramentali, de collatione ordinum minorum & similium. Non autem illorum, Ecclesias cathedralium aut Collegiatarum intrantium. Nam hoc obstat, quod sunt pro futuro manus tenentes cum aliis hanc prævaricationem, si non animo, tamen exteriori coexistentia. Nec prædicti leves esse debent, nec affectate aut negligenter allegantes redemptionem vexationis. Sed oportet, cetera sint paria, videlicet recta sit intentio, quod fecerit omnem diligentiam, ad evitandam speciem mali.

CAPUT V.

De Variis Simoniæ conditionibus, gradibus, & effectibus, nec non remediis.

PRIMA CONSIDERATIO.

De Papæ Simonia.

Simonia per se non est hæresis. Papa per Simoniā non desinit esse Papa. Simoniacus ex depravato affectu. Simoniacus ex depravato intellectu. Simoniacus omnis de fide suspectus. Papa positivis suis legibus de Simonia non obligatur.

Simoniaca labes sicut *per se non est hæresis*, sic non aufert à papa necessario suam potestatem vel Ecclesiasticæ potestatis plenitudinem, imo nec executionem.

Prima pars ideo manifesta est, quia stat, aliquem esse *Simoniacum* ex sola *depravatione affectus*, per avaritiam, remanente judicio recto intellectus, quod sic agere peccatum sit. Non est autem hæresis, quia fit sine *depravatione intellectus*, per errorem in his, quæ recta fides tradit. Nihilominus præsumptione juris, vel operis, *simoniacus omnis haberi potest in fide suspectus.*

Patet altera pars: Quoniam *positivis legibus suis non est papa subjectus*, ut tales sunt. Quod autem *Simoniacus* suspendatur ab omni exercitio, tanquam *excommunicatus* ipso facto, positivum est, quod non ligat papam, cum par in parem non habeat imperium. Cum præterea sit hoc modo solutus legibus, intellige pure positivis pœnalibus, ut supra jus hoc modo sumptum. Sic intelligenda est distinctio Juristarum, dum dicunt, aliquid esse simoniacum, *quia prohibitum est*, in illo casu non posse papam committere simoniam. Sed quid dicetur ad illud dictum sanctorum doctorum: *Patere legem, quam tu ipse tuleris.* Numquid sequeretur, Papam singula acta Simoniaca agere, qui filios fecit Simoniacos, ipsum non? Qualis hæc dementia sit, videat quis velit. Plane *nulla* est *simonia, nisi quia prohibita jure divino*, ubi scilicet convenit *contractus* iste rerum spiritualium pro re commensurabili numismate, *do si des*, vel *do ut des.*

Simonia jure divino prohibita.

Do ut des.

Nihilominus apponitur aliquibus contractibus, non de se simoniacis, *pœna* simoniæ. Ubi necessarium est, quod hoc ideo dicatur *simoniacum, quia lege humana prohibitum.* Sicut aliquis punitur tanquam hæreticus, præsumptione juris positivi vel operis, qui veraciter est Catholicus, & rectus Christianus. Simpliciter autem nihil fit de novo simoniacum, quod ante non fuit, nisi per metonymiam dictum, sive quod pœna Simoniæ adhibeatur. Ideo distinctio Juristarum vana, *quia prohibita*, occasionem præbens ad faciendum quæque enormia ipsis summis Pontificibus & ceteris prælatis.

Con-

Consideratio Secunda.

De Promotis â Papa per Simoniam.

Simoniaca labes in Papa, conferendo prælaturam vel beneficium, *non tollit* necessario *jus ad beneficium*, neque potestatis Ecclesiasticæ suspendit executionem.

Hæc consideratio sequitur ex antecedente. Quoniam potest papa velle taliter promotum non incurrere sententias juris positivi, ubi etiam veram simoniam committeret, consentiendo simoniacæ promotioni suæ, quamvis apud Deum non evaderet omnem pœnam.

Patet aliunde consideratio, juxta ea quæ dicta sunt circa sextam objectionem, de *redemptione vexationis*, vel etiam ubi bona fides & semiplena in promoto esset ipsamque salvaret, remota omni vexatione iniqua aut affectata, aliis dignioribus præjudicante. Nulla enim res absque circumstantiarum suarum consideratione & observantiis enuncianda est. Aliàs multa falsa vera apparerent, & è contra. In quibus Juristæ non modicum exorbitant & multi dicti Theologici & superficiales, affectione seducti aut ignorantia.

De religiosa vexationis redemptione.

Consideratio Tertia.

De promotis à Prælatis per Simoniam.

Simoniaca labes periculosior est, etsi non quoad Deum tamen quoad forum Ecclesiasticum, *in promotis per prælatos* inferiores, *quam per papam.*

Hoc perspicuum est in præcedenti consideratione. Attento, quod omnis *simoniacus ipso jure excommunicatus est*, cum reliquis pœnis, à quibus non absolvitur per ordinarium, quemadmodum de papa tactum.

Consideratio Quarta.

De mala Simoniæ specie quoque cavenda.

Simoniaca labes, quamvis posset excusari, vel non inveniri circa receptionem pecuniarum, vel eorum, quæ sunt numismate mensurabilia, quemadmodum sunt obsequia vel favores & obligatoriæ promissiones circa spiritualium administrationem in literis testimonialibus conferendis, & similibus: Nihilominus expedit ut in his observetur, quod apostolica regula jubet, quantum fieri potest: *Ab omni specie mala abstinete vos.*

Posset de prima parte deductio fieri per plurima, circa diversos ordines & status, circa religiosos conventus & seculares ecclesias, circa prælatos & officiarios suos, circa curatos & eorum vicarios & subditos. Fiunt itaque plurima per tales hujusmodi quæ rectam habere possunt intentionem, licet *modus faciendi* scandalizet. Ut quod videtur fieri pactio de temporalibus, vel negatio spiritualium, seu dilata propter temporalia spiritualium collatio, exercitium vel frequentatio, ut in missis dicendis, ut in horis lucrosis non aliàs frequentandis.

Caveatur igitur hæc *multiplex mali species* per *boni speciem* oppositam, quantum fieri dabitur. Quia non est nostrum posse scandalis omnibus acceptis occurrere: Solum caveatur *affectata ignorantia*, vel *passio seducens.*

Consideratio Quinta.

De Simoniæ correctione per mentis atque intentionis emendationem.

Simoniaca labes commodius evitari potest per *rectificationem intentionis.* Desiderando scilicet sive accipiendo temporalia, non ut sunt præmium spiritualium, vel cupiditatis nutrimentum, sed necessariæ sustentationis corporalis adjumentum. Sic itaque salvabitur, illic non esse *commutationem*

tionem simoniacam, ubi cum hoc concurrit, *do si des*, vel *do ut des*.

Quin hæ dictiones conditionales & causales, *si*, & *propter*, & similes, ideo non notabunt causam principalem, seu consecutivam, sed minus principalem seu motivam, seu adminiculativam seu meritoriam. Ut ibi: *Inclinavi cor meum ad faciendas justificationes propter retributionem.* Quæ utique retributio referebatur ad Deum per prophetam, sicut finis sub fine. Ubi autem unum propter aliud, sicut dicit philosophus, utrobique unum. Veruntamen, ut sæpe est præmissum, hæc & hujusmodi relatio debet stare cum veritate non ficta, nec colorata, ne incidat in manum Dei viventis. Quia nullum dolosum dimittitur impunitum.

Consideratio Sexta.

De remedio in Concilio Constantiensi quæsito pro absolvendis Simoniacis dudum factis.

Simoniaca labes potest quoad *præterita* suscipere provisionem & *medelam* per *HOC SACRUM CONCILIUM*, propter serenationem conscientiarum & animarum salutem. Taliter ut aboleantur *edicto generali* quælibet pœnæ vel sententiæ juris positivi contra simoniacos editæ, cum habilitatibus ad beneficia jam obtenta: Dando licentiam insuper *pro præterito*, ut quilibet possit eligere confessorem idoneum, qui eú super scrupulis & dubiis in foro conscientiæ absolvat.

Medela Simoniacorum larga.

Videtur fortasse hæc *provisio nimis lata* vel *laxa*, juxta severitatem ecclesiasticæ disciplinæ. Sed habeatur respectus ad immensitatem misericordiæ Dei & humanam fragilitatem, quæ mallet sæpe saluti propriæ quam beneficio vel statui renunciare.

Tolerabilis apparet ista *provisio*. Aut si de necessitate puniendi sunt aliqui, *nimis notorie scandalosi*: Nihilominus de salute communitatis atq; plurimorum & hæc intelligenda sunt omnia, *salva restitutione debita*. Nam si quis simoniace beneficium obtinuit, & justiorem habentem titulum repulerit aut impediverit, aut quacunque iniqua occasione viam repellendi dederit, quis ipsum rehabilitare aut absolvere poterit, *nisi restitutionem fecerit?* juxta illud S. Augustini: *Peccatum non dimittitur nisi restituatur oblatum.* Et per consequens minus potest secum dispensare. Cum omnis dispensatio justam & legitimam debeat habere causam. Aliàs coram Deo non excusat, licet plerumque apud homines.

Tolerabilis.

Restitutio præcedat Simoniaci absolutionem.

Consideratio Septima.

De præservatione in Concilio Constantiensi quæsita contra Simoniam.

Simoniaca labes poterit *pro futuro præservationem* habere. Cogitetur per Hoc Sacrum Concilium, ne passim & licenter, ut hactenus, introeat consvetudo; Leges datas vel jam institutas renovando, mutando vel interpretando, circa collationem omnium spiritualium, tam à capite quàm à membris, cum moderamine, quod nec fiat *strictior prohibitio* temporalium, quam oportet, in capite vel in membro, sicut factum esse pluries existimant in quibusdam: Nec rursus permittatur talis *laxatio*, quæ vel veram simoniam, vel scandalosam simoniæ speciem introducat. Hæc autem particulariter commissa sunt.

Leges renovandæ, mutandæ.

Temporalia non nimis strictè prohibenda Ecclesiasticis.

Nec nimis laxanda.

Ceterum *generale concilium* in qua potestate possit leges hujusmodi præscribere, præsertim summo Pontifici sine læsione plenitudinis suæ potestatis, utilis est petitio: De qua, si annuerit DEUS, aliàs & alibi videbitur, concordando *plenitudinem potestatis papalis*, cum ipsa *plenitudine potestatis sacri concilii*.

De autoritate Concilii generalis in præscribendis ipsi Pontifici legibus.

Caput VI.

De commoda Simoniæ & simoniacorum reformatione.

AD rationabilem *contra Simoniam* & *Simoniacos reformationem* offeruntur propositiones sequentes. Quarum declaratio tam scriptis jam editis quam viva voce poterit apparere.

Quis Simoniacus in foro conscientiæ.

I. *Finis principaliter intentus*, recipiendi temporalia pro ministratione spiritualium, reddit hominem proprie *simoniacum in foro conscientiæ*, & quo ad Deum. Et si hanc *intentionem* apertis ad extra monstret indiciis, censendus est *in Ecclesiastico foro simoniacus*, vel de simonia vehementer suspectus.

In foro Ecclesiastico.

II. Finis principaliter intentus accipiendi temporalia pro administratione spiritualium, tanquam ibi sit *adæquatio vera pretii ad pretium*, sicut est in commutatione temporalium ad invicem, reddit hominem proprie *simoniacum.*

Simoniaci aliud genus.

Quis simoniacus sit hæreticus.

III. Finis principaliter intentus, ut prius, reddit hominem *hæreticum.* Nisi faciat hoc *ex depravato intellectus judicio*, quasi tale aliquid possit de facto, aut debeat de jure fieri, & hoc, *si pertinacia non comitetur.*

Salarium sit secundarius scopus Ecclesiastici.

IV. Obligatus ministrare spiritualia, sicut sunt sacramenta & beneficia Ecclesiastica, potest rationabiliter & licite habere *respectum ad temporale commodum*, mercedem & præmium, quamvis minus principale & *secundarium*, remotâ sollicitudine aut occasione dolosa aut similis conditionis malæ speciei.

Ecclesiastici quodnam jus in recipiendis temporalibus.

V. Obligatus ministrare spiritualia, & ministrans ea, habet *verum jus & potestatem recipiendi temporalia*, absque hoc, quod mendicet ea, vel sollicitet inverecunde. Et sub *hac intentione*, licet *minus principali*, potest vel potuit obligare se ad ministrandum spiritualia, & *pro mercede* vel *stipendio*, vel *cibo* & *sustentatione* recipere temporalia. Sicut exemplificari posset in omni statu Ecclesiasticorum, tam secularium, quam religiosorum, à majoribus ad infimos, remotis omni dolo & fraude sinistraque intentione.

Legitimi salarii desiderium non facit Simoniacum.

VI. Obligatus ministrare spiritualia, & ministrans ea sub spe vel expectatione vel intentione, ut recipiat temporalia, *pro sustentatione ministerii & mercede vel cibo operarii*, non ideo convincitur simoniacus, sicut nec ille, qui dat temporalia sub spe recipiendi spiritualia. Imo staret, quod peccaret non tradendo ea, sicut, in casu, ministrans *peccare posset abjiciendo* vel reprobando talia dona, seu potius mercedem & *stipendia*, servatis tamen conditionibus & limitationibus supradictis.

Ordinarium stipendium non rejiciendum.

VII. Ecclesiasticus ministrans, ex debito suæ prælationis vel officii, baptisma, confirmationem, eucharistiam, confessiones, ordines, extremam unctionem, & sepulturam, & ita de reliquis spiritualibus, non ideo convincitur simoniacus, si *ante* vel *post* ministrationem recipiat temporalia ab illis, quibus ministrat spiritualia, scilicet *sponte sibi data*, non extorta per pactum vel aliàs.

Pro actibus ministerii quomodo clerus possit accipere munera.

VIII. Ecclesiasticus officians ex debito beneficii sui, sicut frequentando horas canonicas, aut exequias mortuorum, non ideo convincitur simoniacus, si recipiat aut recipere intendat *distributiones temporales, assignatas* illis, qui talibus assistunt officiis: Etiam dum aliquando sub hac intentione mercedis vadit ad aliquod officium Ecclesiasticum, aliter pro nunc non iturus. Exempli gratia, si cuilibet etiam religioso, qui interesset magnæ missæ *in Ecclesia Constantiensi*, quotidie tribueretur unus florenus, constat, quod multi interessent, qui modo non intersunt, nec alias interessent, nec ideo simoniaci essent judicandi, servatis conditionibus sæpe dictis.

Distributa munera potest etiam Ecclesiastico admittere.

IX. Ec-

Conferens officium Ecclesiast. certa potest accipere munera.

IX. Ecclesiasticus *Prælatus* aut *alius, conferens beneficia Ecclesiastica*, non ideo convincitur simoniacus, si recipiat à beneficiatis aliqua temporalia sub conditionibus dictis.

Simonia nimium restricta non tollitur.

X. *Extirpatio simoniacæ pravitatis* non ita debet procurari, ut ducantur homines in majora pericula & scandala *per nimiam simoniæ restrictionem*, ubi non est, vel non potest esse simoniacus, *si habeatur intentionis vera directio.* Nec ita, ut Ecclesiæ vel Ecclesiasticorum dotatio, debita jure divino, evacuetur vel fraudetur sub hoc *reformationis prætextu* veluti dæmonio meridiano.

Dos Ecclesiæ aut Ecclesiasticorum non minuenda simoniæ reformandæ prætextu.

Ex cordibus simoniæ primum extirpanda.

XI. *Extirpatio simoniæ primo facienda est cordibus hominum*, ostendendo qualiter in corde vel intentione simoniaca pravitas committatur, & qualis debeat haberi *cordis intentio*, dum in ministratione spiritualium fit temporalium receptio.

Timor Dei optimum Simoniæ remedium.

XII. *Extirpatio simoniæ* ab Ecclesia sancta Dei *in capite & in membris* salubrius facienda est, *inducendo homines ad timorem Dei*, & ad custodiam mandatorum suorum secundum legem Evangelicam, quàm per solam *jurium pœnalium constitutionem.* Quorum multiplicatio forsitan magis esset restringenda, quam augenda. Multi enim reputant vel puniunt tanquam simoniaca, quæ simoniæ rationem proprie non includunt, & ita faciunt viam Domini arctam magis, quam oportet. Sicut multi Theologi & devotarii, habentes conscientias nimis strictas præter rationem.

Simoniaca interdum plectuntur quæ Simoniaca non sunt.

Digni ad officia sacra promovendi.

XIII. Inter omnes modos jam dictos melior esset, *ut tantum digni ad Ecclesiastica beneficia promoverentur*, electi ex multis in moribus & scientia, & sufficienti ætate, ut per antiqua Patrum decreta est statutum. Illi enim habentes Deum præ oculis, non se submitterent periculis Simoniæ. Sic nec modo tales faciunt. Et cum *omnes quasi Ecclesiæ sint maculatæ iniquis statutis & consuetudinibus Simoniacis*, aut speciem Simoniæ prætendentibus: Constat modo quasi nullum timoratum in eis inveniri. Sed replentur scurris, indoctis & detestabilibus personis, legem Dei & illam venerantes animo despicientibus, imo persequentibus & repellentibus. Et *nisi fiet purgatio talium ab Ecclesia, non erit spes reformationis unquam.* Ut est videre in ægritudine, nisi morbus expellatur, non est spes sanitatis ejus.

CAPUT VII.

Succincta repetitio doctrinæ superioris de Simonia.

Quatuor fines temporalia pro spiritualibus accipiendi.

PONitur ad *declarationem præmissorum* pro nunc, aliàs posita hæc *unica distinctio.* Resolvendo *materiam de simonia* possumus invenire *distinctionem quadruplicem* de intuitu vel respectu *commodi temporalis pro spirituali.*

Ut pretium emtionis.

Potest enim *intuitus* ferri *ad temporale commodum*, primo tanquam ad *pretium rei spiritualis*: Quasi sit adæquatio valoris unius rei ad alteram, sicut est in emtione & venditione civilibus.

Ut finis primarius.

Potest secundo ferri intuitus ad commodum temporale *tanquam ad motivum principale* dandi spiritualia, vel ad finem ultimum, in quo consistit intuitus spirituale conferentis.

Ut finis secundarius.

Potest tertio ferri intuitus commodi temporalis *ad motivum minus principale*, vel ad finem subordinatum sub ultimo fine.

Ut sustentationis necessarium præsidium.

Potest quarto ferri intuitus commodi temporalis *tanquam ad rem debitam jure divino pro sustentatione* illius, qui spiritualia subministrat, juxta doctrinam Christi & Apostoli, quod *dignus est operarius mercede sua.*

Duo primi scopi simoniaci.

Tunc ad propositum dicimus pro *responsione succincta & solida*, quod *primus* intuitus & *secundus* sint *vere simoniaci*, de jure divino & humano. Et, si concurrat error intellectus, quod scilicet talia possint fieri, sicut in primo dicitur, vel quod licite faciant,

Corruptũ judicium in simonia cum pertinacia, facit hæresin.

Duo postremi scopi non pariunt Simoniam.

sicut ponitur in utroque modo, tunc incurritur *hæresin* proprie dictam, & habendi sunt *tales simoniaci veri hæretici* & proprie dicti, *si sint pertinaces.*

Dicimus consequenter, quod si feratur intuitus *tertio* vel *quarto* modis ille potest esse licitus, cum suis moderationibus, ut in propositionibus ac considerationibus dictum est, imo laudabilis & merito ius ac debitus. Hoc tamen attento, ut observetur illud Apostoli: *Ab omni specie mali abstinete vos.* Hoc est, administratio spiritualium facta sub altero tali intuitu, non apparet fieri ex modo suo, sed ex intuitu primo vel secundo. Ut, si non exerceantur spiritualia, si non primo dentur temporalia, aut si non turpiter exigantur, & cum scandalo, & avaritiæ nota. In quibus casibus possent haberi *suspecti de simoniaca pravitate* sic agentes, & hoc *præsumptione juris vel facti*, & possent in hoc casu ipsi, tanquam *tales judicantes*, evocari, Christi consilio.

Species mali cavenda.

INDEX

INDEX CAPITUM
OPERIS GERSONIANI.

Caput I.

Quæ sit Simonia.

Cap. II.

De legitimis ac illegitimis functionum Ecclesiasticarum & salariorum generibus.

Suppositio I.

Officium sacrum & salarium optime simul consistere.

Supp. II.

Actualem officii sacri administrationem differre ab officio civili, ratione finis.

Supp. III.

Officium Ecclesiasticum esse negotium spirituale.

Supp. IV.

Beneficium deberi pro officio Ecclesiastico.

Supp. V.

Esse simoniam, jure divino.

Supp. VI.

Et Papæ deberi beneficium pro officio suo Ecclesiastico.

Supp. VII.

Nec officium nec beneficium Ecclesiasticum posse vendi.

Cap. III.

Objectiones, pro Papæ immunitate à Simonia in recipiendis primis fructibus & annatis.

Objectio I.

Ab exemplo Sacerdotum V. T. quibus decimæ decimarum à Levitis datæ.

Obj. II.

Ab exemplo Canonicorum, qui pecuniam prænumeratam accipiant.

Obj. III.

Ab exemplo Prælatorum.

Obj. IV.

A variis pensionum annuarum exemplis.

Obj. V.

A probabiliter bona longa Ecclesiæ consvetudine.

Obj. VI.

Ab indignorum Ecclesiasticorum incredibili aliàs multitudine.

Obj. VII.

A defectu remedii jam reliqui.

Cap. IV.

Responsiones ad objectiones superiores.

Solutio Primi dubii, petiti à decimis Levitarum V. T.

Resp. II.

Ad exemplum Canonicorum.

Resp. III.

Ad exemplum Prælatorum.

Reſp. IV.
Ad penſionum annuarum exempla.
Reſp. V.
Ad longam Eccleſiæ conſvetudinem.
Reſp. VI.
Ad periculum, nullum Eccleſiaſticum à Simonia poſſe excuſari.
Reſp. VII.
Ad querelam de defectu remedii.

Cap. V.

De variis Simoniæ conditionibus, gradibus, effectibus, nec non remediis.

Conſideratio I.
De papæ Simonia.
Conſ. II.
De promotis à Papa per Simoniam.
Conſ. III.
De promotis à Prælatis per Simoniam.
Conſ. IV.
De mala quoque Simoniæ ſpecie cavenda.
Conſ. V.
De Simoniæ correctione, per mentis atque intentionis emendationem.
Conſ. VI.
De remedio *in Concilio Conſtantienſi* quæſito, pro abſolvendis ſimoniacis dudum factis.
Conſ. VII.
De præſervatione contra Simoniam, *in Concilio Conſtantienſi* quæſita.

Cap. VI.

De commoda Simoniæ & Simoniacorum reformatione.

Cap. VII.

Succincta repetitio doctrinæ ſuperioris de Simonia.